

לשם ובחזרה

מחזה מאת: גדי ויהונדב צדקה.

בימוי: גדי צדקה

הדרכת שחקנים: פנינה ברט

עיצוב תפאורה: סשה ליסאנסקי

עיצוב תלבושות: לימור הרשקו

מוזיקה: רן בגנו

עיצוב תאורה: פיראס טראבשה

בהשתתפות:

ישי גולן – בתפקיד איתמר, טייס פאנטום בכיר.

ח'ליפה נאטור – בתפקיד קפטן עזיז, חוקר שבויים מצרי.

תם גל – בתפקיד יונתן, טייס פאנטום צעיר.

יהודה נהרי הלוי – בתפקיד חזי, שקמיסט.

יניב קלדרון – בתפקיד שאול, שריונר במילואים.

טל דנינו – בתפקיד חסן, סוהר מצרי.

גיל וינברג – בתפקיד ג'ון, קצין אמריקאי.

מיכאל רוז'צקי – בתפקיד גולום, דמות דמיונית מתוך הספר "ההוביט".

מערכה ראשונה

פרולוג

(נפתחות הדלתות, יונתן שוכב בתא וקורא בספר)

קריינות: "שאלת אותי פעם, אם סיפרתי לך את כל מה שיש לדעת אודות הרפתקאותי, אמר בילבו. אוכל רק לומר לך בכנות כי סיפרתי לך את האמת, אם כי אולי לא סיפרתי לך את כולה."

(הדלתות נסגרות, נשמע דיאלוג מתוך המטוס)

דרור: יש שם מיג, אני מוריד אותו.

יונתן: קיבלתי. מנמיך גובה.

(מפילים מטוס)

דרור: המטרה הושמדה. חזור לכינוס.

יונתן: שלילי. יש שם עוד אחד! הוא בורח.

(רעשי רקע)

יונתן: פותח מצערות לכוח מלא, 600 קשר.

(רעשי רקע נוספים)

יונתן: יש נעילה!

דרור: (מתחילים צפצופים) אנחנו על המכ"ם שלהם! זאת מלכודת! שבור שמאלה! נתק מגע!

יונתן: שובר!

דרור: טיל נמוך בשעה 2!

יונתן: אין לי מהירות! פלוט! פלוט! (פיצוץ)

סצינה 1

(כלא עבסיה, אל הבמה מוכנסים ארבעה שבויים עם עיניים מכוסות, שרשראות על ידיהם ורגליהם. שניים מהם לבושים סרבלי טיסה מפוייחים, שניים לבושים מדי ב' מרופטים, אחד מהם נפצע ככל הנראה בזמן הנפילה בשבי. הוא בקושי מצליח לעמוד, ועומד להתעלף מרוב כאבים. מצעיד אותם חסן - סוהר שמוצאו הכפרי ופשטותו ניכרים על פניו ובהתנהגותו. אל הקומה השניה ניכנס חוקר שבויים מצרי.)

חסן: אימשי לקודם. אימשי!

איתמר: מי פה איתי?

חסן: סאקר פומאק!

יונתן: המפקד, אני פה איתך.

חסן: ואלה כילמה. (חובט ביונתן) אימשי לקודאם!

איתמר: יונתן?

יונתן: כן המפקד.

איתמר: איפה דרור?

חסן: אוסקוט! סאקר ניעאק! אוסקוט יא כאלב! ואלה כילמה! סאקר ניעאק!
ואקף! אולתילק ואקף! סאקר ניעאק! אוסקוט ואלא קילמה. ואקף! ואקף!

חזי: אסמח לי.

חסן: ואלה כילמה.

חזי: נעאם יא סייד.

חסן: בתפהאם ערבי?

חזי: שוואייה.

חסן: פסיריאלהום. אינזל עלא איגריק.

חזי: חבר'ה לרדת לברכיים.

חסן: (שאל לא מצליח להתכופף) אינתה כמאן. עלא איגראק! (חזי מושך את שאלו לרצפה עם השרשרת) האלא אוסקוטו, ואלה כילמה.

חזי: אף מילה.

חסן: ראסכ ללארד!

חזי: ראש לרצפה.

(נכנס עזיז בקומה השנייה)

חסן: חדרית אזאבט קפטן עבדול עזיז אמין סאלח אל הינדי. אונסוט! יא סיידי!
האל כלאב, חאדרין אילאק!

(עזיז מסמן לחסן שיצא, נותר מאחור ומצוטט להם.)

איתמר: הוא הלך?

יונתן: נראה שכן.

איתמר: מי פה איתנו?

חזי: אני פה.

איתמר: מי אתה?

חזי: חזי צדיק טוראי מספר אישי...

איתמר: אתה לא מהטייסת.

חזי: לא.

איתמר: מאיפה אתה?

חזי: שקם נייד.

איתמר: מה אתה עושה פה?

חזי: גם אני שואל את עצמי. השלישה הבת אלף הזאת שיבצה אותי בסיני.

איתמר: יונתן, איפה דרור?

יונתן: אני לא יודע.

איתמר: לא נטשתם ביחד?

יונתן: בזמן הנטישה איבדתי את ההכרה.

איתמר: אולי הוא הצליח להתרחק עם המצנח והחבר'ה שלנו חילצו אותו?

שאול: אהההה... (זעקת כאב)

יונתן: יש פה עוד מישהו.

איתמר: טייס? דרור?

יונתן: (ממשש את שאול) לא. מדי ב'. נראה לי שאיבד את ההכרה.

איתמר: חזי תגיד להם שהוא חייב לראות רופא.

חזי: למי בדיוק?

יונתן: לאידיוט הזה, שיביא לו רופא.

חזי: אבל הוא לא פה.
איתמר: אז תקרא לו.
חזי: לא מתגעגע אליו.
יונתן: הבנאדם פה הולך למות.
איתמר: תקרא לו.
חזי: בסדר.
יונתן: נו תקרא לו.
חזי: אני לא יודע איך קוראים לו.
יונתן: נסה מוחמד.
חזי: לא לכל הערבים קוראים מוחמד.
יונתן: תקרא לו!
חזי: (רפה) מוחמד! מוחמד!
יונתן: הי! מיסטר! מיסטר! סרג'נט! מוחמד! מחמוד! חמודי, אחמד! COME
HERE! IMMEDIATELY , מיסטר אחמד! מיסטר מחמוד!
איתמר: Someone needs a doctor here!
(חסן ניכנס בחזרה)
חסן: אוסקוט!
יונתן: someone needs a doctor here
חסן: סאקר פומאק!
איתמר: תגיד לו שהוא צריך רופא.
חזי: יא חדרת סייאדתק. האדא עאייז דקטור.
עזיז: חסן!
חסן: נעאם יא סידי.
עזיז : אלנוסו מיית, חודו עסביטאר, אלזאבט אלכביר חודו עתחקיק אזריר על
חנדאק , ולויקאח חודו אוחורטו אטלה.
חסן: חאדר!
(מעבר, נכנסים שני סוהרים נוספים, אחד גורר את השבויים החוצה, חסן
מוביל את איתמר לחקירה)

סצינה 2 – חקירת איתמר

עזיז: שם?

איתמר: איתמר.

עזיז: איתמר מה?

איתמר: סדן.

עזיז: דרגה?

איתמר: סגן אלוף.

עזיז: מאיזה טייסת אתה?

איתמר: (פאזזה) לפי אמנת ז'נווה, שבוי חייב להגיד רק את השם שלו את הדרגה שלו ואת המספר האישי שלו

עזיז: טוב. שם ודרגה כבר יש לנו. נשאר רק המספר האישי.

איתמר: 323661

עזיז: ואלה יהימאק. עכשיו תקשיב טוב! בתור סגן אלוף בחיל האוויר הישראלי, אין לי ספק שהשתתפת בהפצצת שדות התעופה שלנו לפני שלוש שנים במה שנקרא אצלכם מלחמת ששת הימים. וגרמת לחורבן מוחלט של חיל האוויר המצרי, וחורבן מוחלט של מצב הרוח הלאומי שלנו. אבל תראה איך הגורל מתעתע בנו, עכשיו אתה שבוי אצל אלה שכבר שלוש שנים אתה מוריד להם פצצות על הראש. יש לי עוד הרבה שאלות לשאול אותך. אז כדאי מאד שתשתף פעולה אחרת חסן פה יקרע אותך פה לחתיכות. בוא נתחיל מחדש. מאיזו טייסת אתה?

איתמר: על פי אמנת ז'נווה אני לא חייב לענות על השאלה הזאת.

עזיז: בסדר! אמנת ז'נווה. אבל רק שתדע, חסן, הוא לא היה אף פעם בז'נווה. אבל אולי תוכל לספר לו קצת על ז'נווה, ככה תרחיב לו קצת את ההשכלה. חודו מין הון קאסרו!

(חסן מוציא את איתמר, מכניס את יונתן לחקירה. מושיב את יונתן על הדרגש עם כיסוי עיניים)

סצינה 3 – חקירת יונתן

עזיז: שם?

יונתן: יונתן.

עזיז: יונתן מה?

יונתן: יונתן סלע.

עזיז: דרגה?

יונתן: סגן.

עזיז: מה שמו של מפקד טייסת הפאנטומים שלך?

יונתן: על פי...אמנת...ז'נווה...

עזיז: תקשיב טוב. אתה בחור צעיר, שלא לומר ילד. אומנם ילד שידוע להטיס פאנטום ולזרוק ממנו פצצות, אבל בכל זאת ילד. אם תשתף איתי פעולה, תזכה לחזור הבייתה כשאתה עדיין צעיר וכל החיים עוד לפניך. אבל אם לא תשתף איתי פעולה, אתה תחזור הבייתה, אבל תחזור מת, בתוך ארון. המפקד שלך למשל בחר לחזור בתוך ארון. עכשיו תחליט.

יונתן: אני מוכן לספר לכם כל מה שאני יודע.

עזיז: יופי. מה שמו של מפקד טייסת הפאנטומים?

יונתן: (פאזזה) טשרניחובסקי.

עזיז: טשרניחובסקי מה?

יונתן: שאול. שאול טשרניחובסקי.

עזיז: מה שמו של קצין המודיעין בטייסת?

יונתן: דיזינגוף.

עזיז: דיזינגוף מה?

יונתן: מאיר דיזינגוף.

עזיז: מה שמו של הנווט שהיה איתך במטוס?

יונתן: (פאזזה) ז'בוטינסקי. זאב ז'בוטינסקי.

עזיז: לא בוגרשוב? כצנלסון משהו? שאול המלך? אתה נותן לי שמות של רחובות בתל אביב? המפקד שלך ישלם על זה. פריד! קאסרו! (נשמעות מכות מבחוץ)

יונתן: לא, רגע!

עזיז: מה שמו של הנווט שהיה איתך במטוס?
יונתן: תגיד לו שיפסיק.

עזיז: מה שמו של הנווט שהיה איתך במטוס?
יונתן: דרור! (בוכה)

עזיז: (לפריד) באס! (המכות מפסיקות)

עזיז: דרור. נכון. דרור מה?

יונתן: דרור סדן.

עזיז: (מופתע) דרור סדן?! קרוב משפחה של איתמר סדן? ...אח שלו?
(פאזזה) למה לו סיפרת לו שהוא נהרג? (פאזזה) איך חטפתם?

יונתן: טיל בזנב.

עזיז: לא הצלחתם להתחמק ממנו?

יונתן: מהטיל הראשון הצלחנו להתחמק, אבל אז שלחתם עוד טיל, וזאת הייתה פגיעה ישירה.

עזיז: למה מהטיל השני לא הצלחתם להתחמק?

יונתן: איבדנו מהירות...

עזיז: (פאזזה ארוכה) חודו מין הון.

(מעבר)

סצינה 4

(נכנס ג'ון – לוטננט בצבא האמריקאי.)

ג'ון: Captain Aziz?

ג'ון: ג'ון בלומברג, חבר בוועדה לחידוש היחסים הדיפלומטים בין ארצות הברית למצרים.

עזיז: מה לדיפלומטים בכלא עבאסייה?

ג'ון: רציתי לדעת מהם שעות הביקור בהן ניתן לבקר כאן אסירים?

עזיז: לא ניתן לבקר את האסירים.

ג'ון: קפטן, היועץ לביטחון לאומי של ממשלת ארצות הברית. מר הנרי קיסינג'ר, ביקש ממני לברר את שלום השבויים הישראלים שנפלו בידיכם.

עזיז: את שלום השבויים שלכם בויטנאם כבר בדקת?

ג'ון: מר קיסינג'ר דואג גם לשבויים של בעלות בריתנו.

עזיז: אתה יהודי מר בלומברג?

ג'ון: סלח לי, קפטן!... אני מבקש לראות את התנאים בהם השבויים מוחזקים.

עזיז: זה בלתי אפשרי.

ג'ון: שר הפנים שלכם העניק לי אישור כניסה לכלא הזה. (מגיש את האישור)

עזיז: מר בלומברג. עניין השבויים הישראלים נמצא באחריותי בלבד, אני מדווח עליו ישירות לנשיא אנואר אסאדאת.

ג'ון: וושינגטון לא תראה בעין יפה את העובדה שלאיש לא ניתנה האפשרות לבקר את השבויים.

עזיז: אני עסוק מר בלומברג, שלחתי להביא רקדנית בטן ונגנים אנחנו עורכים

לשבויים מסיבת הפתעה הערב, אז מינפאדלאק!

(יוצא ג'ון, נכנס חסן עם חזי)

סצינה 5 – חקירת חזי

חסן: הדא לי ביתכלם ערבי.

עזיז: בתתכלם ערבי?

חזי: שווייא, יעני...מדבר ערבית אבל פיפטי פיפטי.

עזיז: איזי אינתה תתכלם ערבי ?

חזי מסבתא שלי, סיתי.

עזיז: סיתאק מין וין?

חזי: מין אל ימאן, תימן.

עזיז: סיתאק איסמהה אי?

חזי: עזיזה. כמו עזיז. רק בנקבה.

עזיז: שם?

חזי: יחזקאל, חברים שלי קוראים לי חזי.

עזיז: אנחנו לא חברים שלך.

חזי: יחזקאל צדיק.

עזיז: למה אתה פה אדון יחזקאל?

חזי: אני עובד בשקם. מוכר בפלות לחיילים.

עזיז: כמה עולה בפלה?

חזי: רגילה או מצופה?

עזיז: רגילה.

חזי: בפלה רגילה 40 אגורות, בפלה מצופה 50 אגורות. ארטיק קרח: לירה.

ארטיק מצופה: לירה וחצי. מסטיק עלמה, מסטיק עגול, בזוקה...

חסן: באס!

עזיז: אז אתה שקמיסט.

חזי: כן תודה לאל שקמיסט.

עזיז: איפה הדיסקית שלך?

חזי: שכחתי אותה בקנטינה של השקם נייד. החבר'ה שלכם תפסו אותי בדיוק כשיצאתי להשתין.

עזיז: אני שואל אותך עוד פעם: למה אתה בלי דיסקית?

חזי: מה זה פה, משטרה צבאית?

עזיז: אתה לובש חולצה של צנחנים ונעלת נעלי צנחנים אדומות, ויש לך כומתה אדומה בכותפת, ואתה מדבר ערבית, ונוסע לבד עם קנטינה על קו התעלה בשביל מה? בשביל לסמן לחיל האוויר שלכם מטרות להפצצה.

חזי: נשבע לך אני רק שקמיסט, את החולצה של הצנחנים לקחתי מחבר באפסנאות, אנחנו לובשים את החולצות האלה בשביל לעשות רושם על החיילות שבאות לקנות בשק"ם. גם את הנעליים הוא הביא לי בקומבינה.

עזיז: איפה זה קומבינה?

חזי: בקומבינה...אתה יודע...בסידור כזה...יעני בחאוה, כל המדים האלה זה חרטה.

עזיז: חרטה?

חזי: חרטה, דאעווין.

עזיז: דאעווין?

חזי: כן, זה הכל בעוואנטה.

עזיז: אז הצבא שלכם בנוי על קומבינה, חאוה, דאעווין חרטה ועוואנטה?

חזי: נראה לי עלית פה על משהו.

עזיז: אתה מהשב"כ.

חזי: מה פתאום שב"כ? חבר'ה תאמינו לי אני רק שקמיסט.

עזיז: מצאנו בכיס שלך הוראות הפצצה למטוסים שלכם.

חזי: מה זה?

עזיז: יש פה הכל. מקומות, סימונים להפצצות...

חזי: את זה מצאתם בכיס שלי?

עזיז: אתה רק תגיד לי לאיזה מוצב שלנו אתם קוראים ירושלים.

חזי: אין לי מושג על מה אתה מדבר!

עזיז: חסן ירענן לך את הזיכרון (חסן גורר את חזי לחדר העינויים)

חזי: לפחות תראה לי את הנייר. אני נשבע לך אני אגיד את כל מה שאני יודע.

עזיז: (נותן לו את הדף) הנה פה, ליד המוצב שקראתם לו ירושלים יש ראשי תיבות. מה זה?

חזי: בית"ר.

עזיז: מה?

חזי: בית"ר ירושלים נגד הפועל תל אביב, X? זה טופס טוטו שמילאתי, של התוצאות של הכדורגל אצלנו בארץ.

עזיז: טוטו? חודו מין הון!

(מעבר לבית חולים)

סצינה 6 – חקירת שאול

(בית החולים שאול שוכב על מיטת בית חולים, סובל מפציעה חמורה הרגל, תחבושות מדממות, רגלו תלויה והוא מחובר לאינפוזיה.)

עזיז: עוד לא הוציאו לך את הרסיסים מהרגל?

שאול: עוד לא.

עזיז: אף רופא עוד לא בא לטפל בך?

שאול: לא רופא ולא אחות. רק נתנו לי אינפוזיה עם משככי כאבים.

עזיז: אה, זה יפה, משככי כאבים. תיכף נדאג לך גם לרופא.

שאול: תודה.

עזיז: (קורא על הלוח שעל המיטה את שמו) סרן שאול מגד?

שאול: כן.

עזיז: מאיפה אתה?

שאול: מתל אביב.

עזיז: התכוונתי מאיזה מוצב אתה.

שאול: לא שייך לשום מוצב.

עזיז: הקומאנדו שלנו תפס אותך ליד מוצב מילאנו.

שאול: הייתי בדרך למוצב, זאת פעם ראשונה שלי בסיני. תפסתם אותי לפני

שהספקתי אפילו להיכנס בש.ג... בדיוק באתי למילואים.

עזיז: איפה הצו מילואים שלך?

שאול: לא קיבלתי צו, התנדבתי מעצמי.

עזיז: באת מעצמך למילואים?

שאול: רבתי עם אשתי, אז ירדתי לסיני. רציתי להחליף אווירה.

עזיז: להחליף אווירה? לא יותר קל להחליף את האישה?

שאול: (צוחקים) אולי אתה צודק.

עזיז: תיכף יבוא רופא לטפל בך, לפעמים זה לוקח פה זמן.

שאלו: תודה.

עזיז: בינתיים אני בכל זאת צריך שתספר לי קצת על המוצב שלך, קצת על קו בר-לב...

שאלו: אמרתי לך כבר אני לא שייך למוצב הזה...

עזיז: טוב. אז עכשיו אתה עובר לטיפול של חסן, ושם אתה לא צריך משככי כאבים.

שאלו: אבל אני אמרתי לך כבר... אני לא יודע כלום, זאת הפעם הראשונה שלי בסיני!

עזיז: דבר עם דוקטור חסן.

(מעבר, נכנס תא הבידוד ובו יונתן שוכב)

סצינה 7 - בידוד

(חלום על שחרור והצלה – צלליות של לוחמים מטפסים על גדר הכלא, יונתן שוכב בתא וחולם שהם באו לשחרר אותו.)

יונתן: אני כאן! אני כאן! אמא... תגידי להם לשחרר אותי! אני כאן אני כאן! תירו באזיקים! לא אכפת לי לחטוף כדור רק שחררו לי את הידיים. אמא! זה כואב! (החלום מתפוגג)

סצינה 8 – ביקור של ג'ון

(ג'ון ועזיז על המרפסת)

ג'ון: קפטן. יש לי כאן אישור לראות את מצב השבויים מהנשיא אנואר סאדאת. (מגיש לו מכתב)

עזיז: כמה אנשים שיחדת בדרך?

ג'ון: אני מבקש לראות את השבויים באופן מיידי.

עזיז: פריד!

פריד: אייואה?

עזיז: חודו עינדי אישקמיסט, אבו-טוטו!

פריד: חאדר!

סצינה עזיז ויונתן בבידוד

(יונתן נמצא בתא הבידוד. הדלת נפתחת, חסן נכנס והוא נרתע – חסן ניכנס ומקים אותו על רגליו, פותח לו את הידיים, ומוריד לו את כיסוי העיניים. הוא מחליף לו את הבגדים, נותן לו לאכול.)

חסן: כול!

(יונתן ניגש לאכול. נכנס עזיז, יונתן נרתע ועוזב את האוכל. חסן יוצא ועומד מאחור)

עזיז: חשבתי קצת על הבעיה שהיתה לך עם הפאנטום. מטוס כל כך משוכלל מאבד מהירות בגלל פניה אחת חדה. ואז הוא לא יכול להתחמק משני טילים ברצף. למה זה קורה לדעתך?

יונתן: אני רק סיימתי קורס טיס, אני לא מבין בזה.

עזיז: גם אני לא. אבל הקגב הרוסי סיפר לי שיש מדריך טיסה ישראלי אחד שטס הלוך ושוב לאמריקה, למפעל של הפאנטומים בסנט לואיס כדי למצוא פיתרון לבעיה הזאת.

יונתן: אני לא יודע מה הפיתרון.

עזיז: מי מדריך הטיסה שלך?

יונתן: ...מוטלה.

עזיז: מוטלה מה?

יונתן: מוטלה שפיגלר.

חסן: גה אל אמרקני .

עזיז: דחלו.

(עזיז יוצא, ג'ון נכנס)

חסן: יה וולכאם

(ג'ון ויונתן בבידוד)

ג'ון: שלום! יונתן? שמי ג'ון בלומברג אני כאן בשליחות ממשלת ארצות הברית .
(יונתן נותן בו מבט מלא ספק, ג'ון מוציא מכיסו את תעודת הזהות שלו,) הנה
תעודת הזהות שלי, ותעודת קצין בצבא ארצות הברית. (יונתן קורא בה, ניגש
אליו ומחבק אותו)

יונתן: אני משתחרר?

ג'ון: מה שלומך?

יונתן: בוא נצא מכאן קודם.

ג'ון: אני צריך שתספר לי מה שלומך.

יונתן: מתי אתם מוציאים אותנו מכאן?

ג'ון: עכשיו כשהכריזו על הפסקת אש...

יונתן: יש הפסקת אש?

ג'ון: בהחלט.

יונתן: אז מתי אנחנו משתחררים?

ג'ון: זה עוד לא ברור.

יונתן: אתם לא מתארגנים לחילופי שבויים?

ג'ון: אין עדיין משא ומתן.

יונתן: למה מחכים?

ג'ון: הנשיא סאדאט הודיע שאין לו שום כוונה לשחרר את השבויים... (פאזזה)
כרגע.

יונתן: עד מתי הוא מתכוון להחזיק אותנו כאן?

ג'ון: אנחנו עובדים על זה. בקצב האירועים כרגע זה עלול לקחת שנה אולי אפילו יותר, אנחנו עובדים על זה. אני רואה שהתא שלך נקי ומואר בסך הכל.

יונתן: הוא נקי ומואר לכבודך. אני מוחזק כאן בחושך, עם ידיים רגליים ועיניים קשורות.

ג'ון: זו התעללות.

יונתן: כדאי שתוציאו אותנו מפה.

ג'ון: זה בוודאי יקרה...

יונתן: אני גמור. אני מפורק. אני משתין במכנסיים. אני כבר לא מחזיק מעמד. אין לי כוחות.

ג'ון: אני אדרוש מהם לשפר לכם את התנאים.

יונתן: אני לא רוצה תנאים, אני רוצה הביתה.

ג'ון: אני מבין.

יונתן: מה שלום אמא שלי...

ג'ון: הצנזורה פה לא אישרה לי להכניס לך מכתב ממנה. היא מאד דואגת לך, במיוחד שדרור, הנווט שהיה איתך עדיין נעדר. העיתונים מלאים בכתבות עליכם, דיברו עליכם באו"ם. כולם מחכים שתחזרו הביתה. (חסן ניכנס) בכל אופן הצלחתי להכניס לך חבילת שי קטנה של הצלב האדום, סבון, מברשת שיניים, קצת עוגיות. ושני ספרים באנגלית. לא אישרו לי להכניס ספרים בעברית.

חסן: קפטן אמריקאני... (חסן מסמן לו שהביקור הסתיים)

ג'ון: תחזיק מעמד יונתן.

יונתן: אתה הולך?

ג'ון: כן, אני מצטער.

יונתן: תגיד לאמא שלי... בעצם אל תגיד לה כלום. זה רק יגרום לה לבכות.

(ג'ון עומד לצאת)

יונתן: תגיד לה שאני אוהב אותה.

(ג'ון יוצא)

(חסן חומס את כל הדברים הטובים מהחבילה ומותיר ליונתן רק את הספרים באנגלית.)

חסן: שוקראן.

(יונתן נותר לבדו עם הספרים)

יונתן: ההוביט... מאת ג'ר. טולקין. לשם ובחזרה...
(מתחיל לקרוא, משפט ראשון באנגלית ואז מתרגם לעברית)

"In a hole in the ground, there lived a Hobbit..."

"בחור באדמה גר לו - הוביט. לא חור מזוהם וטחוב, המלא ריחות שופכין, אך גם לא מחילה חשופה חסרת כל ריהוט לשבת עליו, או דבר מאכל לטעום ממנו... מחילתו של בילבו ההוביט הייתה זו, ופירושו של דבר- נוחיות." (צוחק)

ג'ון ועזיז

ג'ון: למה אדם שמוחזק בצינוק צריך להיות עם ידיים, רגליים, ועיניים קשורות?

עזיז: זאת הפרוצדורה שלנו.

ג'ון: זה לא אנושי.

עזיז: מי שזורק מהשמיים פצצות על ראשו של העם המצרי לא יכול לצפות לקבל ממנו יחס אנושי.

ג'ון: אתמול הראו ב BBC את השבויים המצרים שנמצאים בישראל. הם ישנים 4 בחדר, יש להם ארוחות מסודרות, הם צופים בטלוויזיה במשחקי הגביע העולמי בכדורגל בשידור ישיר ממקסיקו, ואפילו לקחו אותם לטיול אטרקציות ברחבי ישראל.

עזיז: זאת הדרך של הישראלים לבוז לנו ולפשטות שלנו.

ג'ון: למצרים יש הרבה מה להרוויח מיחסים דיפלומטיים עם ארצות הברית.
והרבה מה להפסיד במקרה שלא יהיו יחסים כאלה.

עזיז: סיימת לאיים עלי מר בלומברג?

ג'ון: אני מתכוון להעביר לנשיא שלי דיווח מלא על מה שמתרחש כאן. ואתה כבר תשמע מהנשיא שלך.

(מעבר)

מערכה שנייה סצינה 9 - קומונה

(הבמה הופכת לחדר משותף- מעין קומונה)
(איתמר ויונתן מוכנסים פנימה, עם עיניים מכוסות, החיילים המצרים פותחים את המיטות מהקירות, ומוציאים את הצינוק החוצה. הטייסים כבר החליפו לבגדים נקיים, ברגע הראשון הם אינם רואים דבר מהסינוור של האור.)

איתמר: יונתן!

(יונתן עוד בהלם מהבידוד, הוא לא מגיב)

איתמר: יונתן!

יונתן: המפקד?

איתמר: מה שלומך?

יונתן: המפקד איתמר... (בוכה)

איתמר: הכל בסדר. אנחנו יחד. הכל בסדר.
יונתן: (בוכה על כתפו של איתמר) הם חקרו אותי...ועינו אותי...
איתמר: גם אותי. הכל בסדר. עכשיו אנחנו יחד. יונתן... שמעת משהו על דרור?
יונתן: הנציג של הצלב האדום היה אצלי ואמר לי שהוא נעדר.
איתמר: אולי המצרים תפסו אותו והם לא מספרים לנו שהוא אצלם....
יונתן: הלוואי.
(חזי מכוסה עיניים ניזרק פנימה על ידי חסן)
חזי: ינעל שורלק...
איתמר: (מבחין בחזי) אתה... השקמיסט. חזי!
חזי: (נירתע) כן.
איתמר: איתמר.
יונתן: יונתן.
חזי: כשהלבישו אותי יפה חשבתי שאני משתחרר.
איתמר: לא כל כך מהר.
חזי: כמה זמן אנחנו פה?
איתמר: חצי שנה בערך.
חזי: חצי שנה הלכו לי מהחיים...
יונתן: לפחות מיטה עם מיזרון.
חזי: איזה קרחנה. מי בכלל רוצה לחזור הביתה... מה זה החבילות האלה?
יונתן: מהצלב האדום.
חזי: הצלב האדום... מה שמו לנו פה האנטישמים האלה? ...אני לא מאמין,
סיגריות! יש! אבל איפה הגפרורים יא מפגרים!
(הדלת נפתחת)
חזי: הם באים!
(מיטתו של שאול מוכנסת פנימה על ידי חסן ופריד. הם נרתעים מפניו, איתמר מתגבר על הרתיעה)
איתמר: חסן, אה... חזי, תתרגם לו: יש פה אולי עוד שבוי שקוראים לו דרור?
חזי: פי אוחרה וואחד הון מינינה אסמו דרור?

איתמר: אחוי.

חסן: אחוק? ...בערפיש.

יונתן: תשאל אותו אם יש כבר משא ומתן.

חזי: פי חקי? פי מופאוואדאת?

חסן: לא. מפיש.

חזי: אין משא ומתן ואין בטיח. שכחו אותנו.

(חסן יוצא)

איתמר: (פונה לשאול) שלום... שאול? אני איתמר. זה יונתן, ואם אתה צריך משהו מתוק יש לנו פה שקמיסט. תגיד שלום חזי.

חזי: אהלן. יש עליך אש אולי?

איתמר: אתה בסדר?

יונתן: יש פה חבילה בשבילך.

איתמר: מהצלב האדום.

יונתן: לפתוח לך אותה? יש בפנים ופלות סיגריות משחת שיניים...

(שאול לא מגיב)

חזי: מה קורה, חסן חתך לך את הלשון?

איתמר: אתה רוצה אולי מים?

(פאזזה, עוזבים אותו)

יונתן: אתה רוצה אולי לקרוא משהו טוב?

חזי: מה זה, שמו לך פלייבוי בחבילה?

יונתן: זה ספר. קיבלתי אותו בחבילה שהאמריקאי הביא לי בצינוק. קח תקרא זה אחלה ספר. אולי זה יעודד אותך.

חזי: מה זה הספר הזה?

יונתן: ההוביט, אתה קורא אנגלית?

חזי: בטח קורא, אבל עם כתוביות.

איתמר: מה זה הוביט?

יונתן: הוביט זה איש נמוך.

חזי: מה נמוך יענו גמד?

יונתן: לא לא, גמד זה משהו אחר בסיפור.

איתמר: מה זאת אומרת גמד?

חזי: גמד זה איש נמוך.

איתמר: תודה חזי. (צוחק) ג'ון הביא לך ספר על גמדים?

יונתן: על חבורה של גמדים והוביט.

חזי: אמא שלי כבר הקריאה לי פעם סיפור כזה.

יונתן: איזה?

חזי: שלגיה ושבעת הגמדים.

יונתן: בסדר לא צריך.

איתמר: אולי תקריא לנו קטע מהספר?

יונתן: עזוב, זה באנגלית.

איתמר: אז תרגם לנו. אתה עסוק? אתה ממהר לאנשהו? יש לך פגישה חשובה?

יונתן: היא בדיוק התבטלה...

איתמר: אז תקריא לנו משהו יפה.

יונתן: (פותח ומקריא) טוב אבל תקשיבו! .. זה סיפור על הוביט אחד בשם בילבו, שיום אחד מגיעים אליו הביתה חבורה של גמדים, והם מנסים לשכנע אותו לצאת איתם להרפתקה. אבל בילבו הזה הוא לא ממש טיפוס של הרפתקאות. יש איזה משפט שהוא אומר – "הרפתקאות גורמות לך לאחר לארוחת הערב"

חזי: צודק!

יונתן: אז כדי לשכנע אותו לצאת איתם להרפתקה הגמדים שרים לו שיר.

חזי: אז יאללה תשיר לנו משהו.

יונתן: (פותח ומקריא באנגלית)

Far over the Misty Mountains cold
To dungeons deep and caverns old

חזי: מילה אחת לא הבנתי.

איתמר: רק מילה אחת?

חזי: לא הבנתי כלום.

איתמר: האמת זאת ממש אנגלית שייקספירית... אתה בטוח שזה ספר לילדים? תן לי רגע, (יונתן נותן לאיתמר את הספר, הוא מתרגם תוך כדי) שים לב, חזי.

הרחק מעבר להרים הקרים
אל מערות עתיקות וצינוקים עמוקים
עלינו לנדוד, לפני שיאיר השחר,
כדי למצוא את ביתנו האבוד.

זעם הדרקון הנורא
באש להבה
חמס מן הגמדים את ביתם."

חזי: יש בזה גם דרקון. אקשן.

יונתן: הדרקון לקח לגמדים את הבית שלהם, אז הם מבקשים מבילבו ההוביט שיעזור להם לחסל את הדרקון כדי שהם יוכלו לחזור הביתה.

שאלו: זה יפה.

איתמר: זה יפה בעיניך שאלו?

שאלו: אתה יכול לעשות לי טובה?

איתמר: בטח.

שאלו: תחנוק אותי.

איתמר: מה?

שאלו: תהרוג אותי, אני רוצה למות.

חזי: איך אתה מדבר?

יונתן: אתה רק קצת בדיכאון,

חזי: זה יעבור. גם אני בדיכאון.

יונתן: אנחנו נחזור הביתה הכל יהיה בסדר.

שאלו: אף אחד מאיתנו לא יחזור הביתה.

חזי: די די צא מזה.

יונתן: בטח שנחזור.

שאלו: אני מת. כולנו נמות פה.

יונתן: (פאזזה) "כאשר שרו הגמדים, התעורר משהו בליבו של ההוביט. הרגשה מופלאה עלתה בו, הרגשת אהבה לכל אותם דברים מופלאים ורחוקים. אהבה

עזה וקמאית, כמו ליבם של הגמדים. כמיה היה ללכת איתם ולראות את ההרים
השחורים, לחקור את המערות ולחגור חרב על מותניו. הוא העלה בדמיונו
דרקונים אכזריים, המרחפים מעל ביתו השקט ומעלים אותו בלהבות. הוא...
אה... shuddered?

איתמר: הוא רעד?

יונתן: לא.. לא נראה לי...

שאל: הוא נרעד.

יונתן: כן... "הוא נרעד"...

איתמר: מרגש, אה?

חזי: קצת. איך אומרים באנגלית? זלגה לי דמעה.

איתמר: אתה חזק באנגלית שאל?

שאל: תואר שני, ספרות אנגלית.

איתמר: יש לנו פה דוקטור. אנחנו נתרגם את כל הספר!

חזי: לא הגזמת.

יונתן: האמת שזה רעיון גדול!

איתמר: תואר שני ספרות אנגלית...

יונתן: (על איתמר) תואר ראשון אווירונאוטיקה.

איתמר: (על יונתן) 5 יחידות בגרות אנגלית.

חזי: אני יכול לתרגם אותו לערבית. שגם חסן יבין. (צוחקים)

שאל: אבל מה קורה בסוף, הם מנצחים את הדרקון? הם מצליחים לחזור
הביתה?

(מעבר)

סצינה 10

(לילה, ישנים. שאל הוזה מחום)

שאל: (ממלמל) נעמי... אני אוהב אותך... נעמי... אני לא רוצה ללכת למילואים,
אבל אין לי ברירה...נעמי אני לא רוצה להעיר את הילדים...

יונתן: (מתעורר) הי... (מנסה לדובב את שאל ולהעיר אותו אך שאל בחום
גבוה) אתה שומע אותי?

שאל: לא יודע כלום... שאל מגד סרן לא יודע כלום...

איתמר: (מתעורר) מה קורה?

יונתן: יש לו חום מטורף.

איתמר: הוא הוזה. תרטיב מגבת שים לו על הראש. שאול אתה שומע אותי?

חזי: (מתעורר בבהלה)

יונתן: החום זה בגלל הפציעה ברגליים!

(הם פותחים את התחבושות ומזדעזעים ממראה עיניהם)

חזי: אמאל'ה.

איתמר: זה חמור. (לשאול) תקשיב אלי, שומע אותי?

שאול: לא יודע כלום.

איתמר: הם לא טיפלו בו. הם לא הוציאו לו את הרסיסים מהרגלים!

שאול: אני חדש פה. פעם ראשונה בסיני, לא יודע כלום.

איתמר: יש לך זיהום, מוכרחים להוציא לך את הרסיסים מהרגל,

אחרת אתה עלול למות מהזיהום.

שאול: לא רוצה למות.

חזי: אבל איך נוציא לו את הרסיסים?

איתמר: (מתארגן לניתוח, מפשיל שרוולים, רוחץ ידיים בכיור המזוהם.) נעשה את זה.

חזי: איך?

יונתן: אם לא נוציא אותם הוא עלול למות פה

חזי: אבל צריך מנתח, צריך חומר הרדמה, רק מהכאבים הוא ימות.

שאול: לא רוצה למות.

איתמר: מוכרחים סכין או משהו דומה לסכין.

יונתן: יש פה כף שקיבלנו בחבילה.

חזי: אתה הולך לעשות לו ניתוח עם כף?

איתמר: אם לא נוציא לו את הרסיסים הוא ימות. תחזיקו אותו.

חזי: זה הולך לכאוב.

יונתן: שים לו יד על הפה.

(חזי סותם את פיו של שאול, יונתן מחזיק אותו, ואיתמר מוציא לו את הרסיסים.
שאול מתפתל מכאבים, חזי עוזב את פיו של שאול)

שאול: (זועק זעקה עד לב השמיים) אמרתי לכם! אני לא יודע כלום!

יונתן: למה עזבת אותי?

איתמר: ממשיכים. תחזיקו חזק.

(נכנסים עזיז וחסן.)

איתמר: אם לא תטפלו בו הוא ימות.

עזיז: שלום שאול. קראתי עליך היום בעיתון. היית מאמין? (מוציא עיתון)
ידיעות אחרונות! (פותח את העיתון) "שאול מִגָּד, בן 38. נשוי ואב לשני ילדים,
שירת כמג"ד בחזית המצרית כחצי שנה לפני שנפל בשבי..." חצי שנה!? מה יש
להם פה טעות? אתה בעצמך אמרת לי שהגעת לסיני רק באותו יום שנפלת
בשבי! תראה מה זה התקשורת של היום, אי אפשר להאמין להם לכלום!
"בשירותו כמג"ד במילואים פיקד שאול על גדוד שריון פעיל. אתה עומד למות
שאול. אני רוצה לשלוח אותך לניתוח, אבל אני צריך שתספר לי את האמת. ואז
ככה אולי תזכה יום אחד לראות שוב את... עמליה בת ה-7, וירדן בת ה-3. מה
אתה אומר? ...חודו מין הון. (מוציאים את שאול) ויש גם חדשות טובות! נבחרת
ישראל הבקיעה גול ראשון במונדיאל במקסיקו! 1-1 מול שוודיה. אתם רוצים
לדעת מי הבקיע את הגול? (בודק בעיתון)... הגדול מכולם - מוטל'ה שפיגלר.
לילה טוב חבר'ה. (יוצא)

סצינת חלום

(חלום פלשבק מתוך הפתיחה)

דרור: יש שם מיג, אני מוריד אותו.

יונתן: קיבלתי. מנמיך גובה.

(מפילים מטוס)

דרור: המטרה הושמדה. חזור לכינוס.

יונתן: שלילי. יש שם עוד אחד! הוא בורח.

(רעשי רקע)

יונתן: פותח מצערות לכוח מלא, 600 קשר.

(רעשי רקע)

יונתן: יש נעילה

דרור: (מתחילים צפצופים) אנחנו על המכ"ם שלהם! זאת מלכודת! שבור שמאלה! נתק מגע!

יונתן: שובר!

דרור: טיל נמוך בשעה 2... (פייד אווט)

(נכנס גולום. הוא מוצא את הספר ההוביט, פותח אותו.)

גולום: (קורא בספר) "בילבו והגמדים יצאו למסע אך טעו בדרכם, ונפלו אל תוך מערה עמוקה.

יונתן: מי אתה?

גולום: מי אני? עמוק למטה במערה, ליד המים האפלים, חי לו גולום, יצור אפל כמו החשכה עצמה" אבל מי אתה?

יונתן: אני הוביט... בילבו... איבדתי את הגמדים. אם רק אוכל להימלט מפה...

גולום: להימלט מפה? יש רק דרך אחת להימלט מפה. לענות נכון על כל השאלות... אולי הוא אוהב חידות?

יונתן: חידות?

גולום: אם גולום שואל חידה ובילבו לא עונה - נאכל אותו. אבל אם בילבו עונה נכון על כל החידות - אולי נראה לו את הדרך החוצה מכאן, כן? (פאזזה) חידה:

"מנפנף בלא גפיים,
מרחף ללא כנפים,
נושך והוא חסר שיניים,
ממלמל בלא שפתיים."
מה זה?

יונתן: רוח...

גולום: רוח יונתן! שמור על הרוח...

(נכנסים חסן ועזיז)

(מעבר אל המציאות – חקירה)

עזיז: מי לימד אותך לטוס על הפאנטום?

יונתן: מה?

עזיז: יונתן, מי לימד אותך לטוס על הפאנטום?

יונתן: אני לא יכול להגיד לך.

עזיז: אידי לו.

(חסן מושך בידי, מתחילה מכת חשמל, חזרה לחלום)

גולום: כל הכבוד יונתן! אתה כמו תיבה ללא מכסה, מפתח או צירים, ואוצר של זהב טמון שם בפנים. מה זה?

יונתן: ביצה!

גולום: (צוחק) נכון! אבל הוא יצטרך למצוא את המפתח...

(נגמרת מכת חשמל, חוזרים למציאות)

עזיז: יונתן! אתה חושב שאם יום אחד אתה תצא מפה בחיים בלי שאמרת את השם שלו הם יריעו לך? הם יבזזו לך על שהיית שבוי, על שבכית בתא שלך, על שנשברת. אף אחד לא אוהב שבויים. אף אחד. בכל מקרה הם יקראו לך לוזר. עלוב, אפס.

יונתן: לא אכפת לי.

עזיז: אידי לו.

(מכת חשמל מתחילה, חוזרים לחלום)

גולום: זה מזכיר לי עוד חידה.

"חי אך לא נושם,

לעולם אינו צמא,

תמיד שותה,

אך לעולם אינו מדבר.

מה זה?

(מכת חשמל מסתיימת, חזרה לחקירה)

עזיז: יונתן, על מי אתה מנסה להגן? הקצין הזה יושב לו שם בחצור או בתל נוף, מתעסק עם החיילות בשקם, ואתה פה נירקב בכלא, בכלל לא אכפת לו ממך ואתה אפילו לא נותן לי את השם שלו? מי לימד אותך לטוס על הפאנטום?

יונתן: לא מדבר! דג! התשובה היא דג! דג לא מדבר! (צוחק)

עזיז: חוטו על אחר! (מאבד את קור רוחו, מגביר את העוצמה למקסימום ולוחץ בעצמו)

(מתחילה מכת חשמל – חזרה לחלום)

גלום: "לא יכול להיראות ואף לא להישמע,
לא ניתן להרחה ואף לא לתחושה,
ממלא חללים ריקים,
הורג הצחוק בחטף ושם קץ לחיים."
מה זה?

יונתן: חושך...

(נגמרת מכת חשמל, חזרה למציאות)

חסן: עבדול עזיז! קטלתו! (חסן מושך את עזיז מהאלקטרודות)

(עזיז עוזב את יונתן, מתנשף, לוקח רגע להירגע. הוא מודה לחסן. מתיישב באפיסת כוחות, ומנגב ליונתן את הזיעה מהמצח.)

עזיז: (לחסן) מותשאקר יא חסן. חלינה לווחדינה. (חסן יוצא.) יש אצלכם פתגם שאומר שמה שלא נותנים לך, אתה צריך לקחת. ואני יודע לקחת יונתן. (פאזזה) איך זה מרגיש? כשאתה טס בשמיים, מעל העננים, כמו ציפור... אתה מרגיש... חסין? בלתי מנוצח? (פאזזה) כמה אנשים נהרגו בהפצצה האחרונה שלך? אתה אפילו לא יודע. אבל על אחד שנהרג אתה כן יודע. תזכיר לי איך קוראים לו?

גלום: איפה דרור? איפה דרור?

יונתן: דרור.

עזיז: דרור... שם של ציפור... בסוף כולן נופלות. דרור סדן. ספר לי עליו.

גלום: "הוא מחסל הכל עלי אדמות,
עצים, פרחים, ציפורים, חיות,
נוגס בפלדה, מכרסם ברזלים,
ומשפיל עד עפר הרים גבוהים.

עזיז: יונתן, ספר לי עליו.

יונתן: זאת הייתה פגיעה ישירה. היינו חייבים לנטוש, אבל דרור... הוא לא הספיק. הוא נהרג. לא הצלחנו לסובב את המטוס... לחזור הביתה... בזמן. (לגולום) התשובה היא זמן... זמן מחסל הכל...

גולום: נכון יונתן. זמן. כל התשובות נכונות. עכשיו נראה לך את הדרך החוצה מכאן.

עזיז: הוא היה חבר שלך?

גולום: כן...

יונתן: כן.

עזיז: והטייס הזה, שלמד את הפאנטום, ולימד אותך ואת דרור ואת כל שאר הטייסים איך לטוס על פאנטום, גם הוא חבר שלך?

גולום: כן...

יונתן: כן.

עזיז: אני מבין. גם אם אני הייתי צריך לתת שם של אדם קרוב זה לא היה פשוט. אבל במקרה שלך זה יותר קל, כי הוא הרי רחוק, מה אני כבר יכול לעשות לזו? למה אתה כל כך מודאג? (פאזזה) ...אלא אם כן הוא לא כל כך רחוק? אולי הוא פה איתנו בכלא עבאסייה ובגלל זה אתה שומר עליו ודואג לזו? איתמר הוא מדריך הטיסה שלך?

(מעבר לחקירת איתמר)

סצינה 13 – חקירת איתמר

עזיז: הגיע מכתב מאשתך. אתה רוצה לקרוא אותו?

איתמר: ההצגה הזאת לא תעבוד עלי.

עזיז: (מתחיל להקריא) "איתמר יקירי, איתמר אהובי..." הרגשניות של הנשים שלכם. "אתמול לקחו אותי לחדר הלידה"...

איתמר: (פאזזה, מבין שהמכתב אמיתי) תן לי את זה!

עזיז: אני צריך תשובות איתמר. כמה זמן היית בסנט לואיס?

איתמר: מה יש לי לעשות בסנט לואיס?

עזיז: אתה ביקרת שם במפעל של מקדונאל דאגלס, שמייצר לכם את הפאנטומים. כדי להציע לאמריקאים פיתרון לבעיה של הפאנטום שלכם, שלא יכול להתחמק משני טילים ברצף. כן או לא?

איתמר: כן.

עזיז: אני מקשיב.

איתמר: הצעתי להוסיף מתחת למטוס מנוע קטן, שיכול להסיט את המטוס מהר ימינה או שמאלה ולהתחמק גם מהטיל השני, אפילו במהירות נמוכה.

(עזיז קורע את המכתב לשניים)

איתמר: רגע! ... בסך הכל ביקשתי מנוע עם יותר עוצמה כדי שההתחמקות מהטיל השני תהיה יותר קלה.

עזיז: (נותן לו את המכתב)

איתמר: (פותח את המכתב) זה ריק! אתה שיקרת לי!

עזיז: לא, איתמר. אתה שיקרת לי. (מוציא את המכתב מהכיס) המכתב פה אצלי, וזאת ההזדמנות האחרונה שלך לקבל אותו. מה השיפור שביקשת להכניס בפאנטום כדי שיברח מהטיל השני?

איתמר: אני לא יכול לתת לך את זה.

עזיז: ראס בין ענאק אתה תדבר. הידיעה המודיעינית הזאת יכולה להציל אלפי מצרים.

איתמר: אתה מבקש ממני לבגוד בחברים שלי.

עזיז: ואתה מבקש ממני להפקיר את העם שלי, את המשפחה שלי, את הבן שלי שלא מזמן התגייס. בטח יום אחד הוא יפגוש אותכם בשדה הקרב, ואולי תפציצו אותו עם אחד הפאנטומים שלכם. אתה מבין שאני חייב את הידיעה הזאת איתמר. אני לא אבחל בשום אמצעי.

איתמר: זה לא יעזור לכם.

עזיז: טוב, אז אתה חוזר לטיפול של חסן.

(מעבר חזרה לקומונה.)

סצינה 14

יונתן: אתה כותב חזי?

חזי: יאללה שדר!

יונתן: טורין מלך הגמדים אחז רומח בידו.

חזי: מאיפה הבאת את המילה הזאת רומח?

יונתן: היה כתוב, spear , spear זה רומח.

חזי: למה דווקא רומח?

יונתן: כי spear זה רומח.

חזי: ואולי זה חנית? או כידון?

יונתן: מה הקשר כידון? מה ההבדל בין רומח חנית וכידון?

חזי: אני אסביר לך. רומח זה רומח, חנית זה חנית, וכידון זה כידון! ובפעם הבאה כשאתה לא יודע משהו, תשאל! אני משנה את זה לחנית.

יונתן: יש לך מזל שאין לי פה לא חנית לא כידון ולא רומח.

חזי: ואז הקטע שהגובלינים מתחילים לשיר?

יונתן: כן.

חזי: ימותו הגמדים! ימותו הגמדים!

(הדלת נפתחת, הם נרתעים. נכנס שאול על קביים, הוא קיבל טיפול בבית חולים.)

שאול: חשבתי שאנחנו בעד הגמדים.

חזי: תראו אותו כמו חדש!

(ניגשים לחבק את שאול, תוך כדי נכנס איתמר מהחקירה)

יונתן: איתמר! אתה בסדר?

איתמר: כן, כן.

חזי: מה קרה?

איתמר: כיסחו אותי קצת בחקירה...

חזי: צריך להגיד לאמריקאי שהם ממשיכים בעינויים.

איתמר: זה לא יעזור.

יונתן: אז תמכור לו משהו.

איתמר: אי אפשר.

יונתן: תן לו פרטים שוליים.

איתמר: אני לא יכול.

שאלו: הוא יחקור אותך שוב.

איתמר: שלום שאלו.

שאלו: אהלן. אז מה תעשה?

איתמר: כלום.

שאלו: תמשיך בחקירות? (פאזזה, אין תשובה) הוא ימשיך לענות אותך.

איתמר: כן.

שאלו: לא תיתן לו כלום? בכל מחיר?

איתמר: אבל אני רואה שלך טיפלו ברגל.

(פאזזה כבדה ומעיקה בין איתמר לשאלו, יונתן מנסה לשנות נושא)

יונתן: רצינו להראות לשאלו עד לאן הגענו בתרגום של הספר.

איתמר: הגעתם אל הדרקון?

יונתן: כמעט.

איתמר: אז תמשיכו.

יונתן: "במשך יומיים הלכנו הגמדים, עד שהגיעו אל ההר, שהיה ביתם. אך בודדים בשממה היו הם, וללא כל תקווה אל מול אימת הדרקון. מסיבה כלשהי, בדיוק כש-"

שאלו: איתמר! (פאזזה) כשהמצרים תפסו אותי שם, בסיני, נפלנו למארב. הם התחילו לירות על הרכב שלנו והנהג נהרג במקום. אני נפגעת וקפצתי מהרכב. ניסיתי לברוח אבל לא הצלחתי. הרגל שלי הייתה מרוסקת לגמרי אז פשוט נשכבתי שם על החול. ואז הם התנפלו עליי. חמישה-שישה חיילים מצרים חמושים. הם התחילו להרביץ לי כולם ביחד. פיצצו אותי במכות רצח. ואז ראיתי שלאחד מהם נפל רימון, ואני חשבתי לעצמי באותו הרגע שאני צריך לקפוץ על

הרימון הזה ולפוצץ שם את כולם ביחד, כשהם עומדים מעליי ועושים לי מה שעושים. אבל פחדתי. אתה מבין את זה? תסתכל עלי! אחר כך הם הביאו אותי לפה, ואני כעסתי על עצמי שלא פוצצתי את הרימון, התביישתי שנשארתי בחיים. רציתי למות. אבל עכשיו... עכשיו אני רק רוצה לחזור הביתה לאשתי ולילדים. אתה מבין? אני רוצה לחיות.

איתמר: כולנו רוצים לחזור הביתה.

שאלו: אז גם אתה חייב לתת לו משהו בחקירה.

איתמר: אני לא יכול. אם אני אתן לו קצה חוט הוא ימשוך ממני את הכל.

שאלו: אז מה אתה מציע, שכולם ימותו פה בחקירות?

איתמר: (פאזזה) יונתן, תמשיך להקריא.

יונתן: "מסיבה כלשהי, בדיוק כשהגמדים היו מיואשים ביותר, הרגיש בילבו הקלה מוזרה. הוא חשב לעצמו, 'במקום בו יש חיים, יש תקווה'". (פאזזה)

(נכנסים חסן וג'ון)

ג'ון: EXCELLENT! EXCELLENT! (לוחץ לכולם את הידיים) ברכות על המקום החדש. WONDERFUL PLACE! חזי, שאלו, יונתן, החדר הזה הוא שלכם. FIVE STARS HOTEL! איתמר! מזל טוב!

איתמר: אשתי?

ג'ון: זוג תאומים. בריאים ושלמים.

חזי: יש!

יונתן: מזל טוב!

חזי: הלוואי שתראה אותם עוד השנה.

שאלו: מזל טוב איתמר.

איתמר: ...ודרור?

ג'ון: עדיין נעדר. אני מצטער.

יונתן: מה עם המשא ומתן?

ג'ון: אנחנו עובדים על זה.

שאלו: אז אין עדיין משא ומתן?!

חזי: אנחנו מזדקנים פה כבר!

יונתן: מתי אתם מוציאים אותנו מפה?

חזי: למה אתם מחכים?

חסן: אוסקוטו! ואלה כילמה! תפאדל ג'ון.

ג'ון: thank you, hassan... רבותי! בואו נסתכל על חצי הכוס המלאה. קודם כל הבאתי לכם לקראת החגים, ראש השנה, יום כיפור... טליתות, סידורי תפילה וכיפות, ואני שמח להודיע לכם שעזיז ואני הסכמנו שמהיום יהיה לכם פה... רדיו!

חזי: נוכל לשמוע חדשות מהבית!

(מפעילים את הרדיו)

רדיו קול קהיר: "המוות לכם, בבוקר או בערב. ואם יבוא הלילה, אז נלביש אותכם את השמלה השחורה שלו. יזנק המוות אליכם מכל מקום."

חזי: מה זה, אי אפשר להחליף תחנה?

(מכבים את הרדיו)

ג'ון: מטעמי צנזורה, הוא קולט רק תחנה אחת. קול קהיר. Sorry guys, שנה טובה. (ג'ון וחסן יוצאים)

סצינה רדיו

חזי: יאללה חברה. מי פה עשה פעם קורס קשר?

יונתן: קורס חפיף, לא רציני. תראה שניה.

(חזי ניגש לרדיו)

איתמר: אל תיגעו בזה!

חזי: אתם לא רוצים לשמוע רדיו בעברית?

איתמר: הם סגרו את זה בפלומבות כדי שהם יראו מיד אם חיטטנו בתוך המכשיר.

חזי: בסדר מה זה הפלומבות האלה? בבסיס הייתי פותח פלומבות של קיטבגים בלי סוף!

שאול: אולי יש בפנים מכשיר האזנה?

חזי: איזה מכשיר האזנה? וגם אם כן אז אינעל אבו אבוק! תן לי לפתוח את זה!

איתמר: אתה לא תסכן פה את כולנו!

חזי: מתי נהיית כזה פחדן?

איתמר: חזי!

חזי: אני מגיל ארבע פותח טייפים של מכוניות. מה יש בפנים? בורר תחנות,
שתי פלטות שנוגעות אחת בשניה, אני מזיז אותו מילימטר ואני מביא לך לפה
את הבית!

איתמר: אתה תשבור את הפלומבה.

חזי: אתה לא סומך עלי?

שאל: חלאס חזי. כולנו נחטוף על זה!

חזי: מה נחטוף? שבת בכלא עבאסיה? תנו לי לפתוח את זה!

איתמר: אני אוסר עליך לגעת בזה. בפקודה!

חזי: נמאסתם עלי כולכם!

(נכנס חסן, מסמן לאיתמר שיתקרב אליו)

יונתן: איתמר... אתה צריך לחזור הביתה איתמר.

איתמר: הכל בסדר יונתן.

יונתן: לא אתה לא מבין... איתמר אתה חייב לחזור הבייתה חי.

שאל: תחשוב על התאומים שנולדו לך.

איתמר: בדיוק עליהם אני חושב...

(יוצאים חסן ואיתמר, תוך כדי:)

קריינות: "טורין, מנהיג הגמדים, נכנס ראשון אל תוך האפילה העמוקה שמתחת
להר. בודד לחלוטין היה. עד מהרה החל להרגיש חום עז, בוקע ממעקי ההר.
שם הוא שכב, דרקון אדום-צהוב עצום, שקוע בתרדמה."

סצינה 15

(לילה, חזי לוקח שוב את הרדיו, ובזהירות מתחיל לפתוח את הפלומבות
האחוריות)

חזי: (לעצמו) בפקודה עאלק...

שאל: חזי, מה אתה עושה?

חזי: ששש.. שקט.

שאל: אתה מעיר את כל הכלא.

חזי: הכל בסדר. תמשיך לישון.

שאל: זה מסוכן. (חזי מתעלם ממנו) חזי! תפסיק!

חזי: אל תדאג. (מצליח לפתוח את הנעילה) בבקשה!

שאלו: פתחת את זה?

חזי: מה חשבת? (נופלים פניו) אין בורר תחנות. הבני זונות הוציאו את הבורר תחנות.

שאלו: גאון. עכשיו תסגור את זה. תחזיר את הפלומבות למקום.

(חזי סוגר בעדינות, מחזיר למקום אבל הוא נראה מוטרד. ניגש לחבילה שלו, מחטט בה ועולה לו רעיון. מוציא משחת שיניים. חוזר לטפל ברדיו.)

שאלו: חזי.

חזי: שקט.

שאלו: אתה תסבך אותנו.

חזי: אז אני אסבך

שאלו: עזוב את הרדיו.

חזי: עזוב אתה אותי.

שאלו: בגללך נחזור לבידוד.

חזי: אל תדאג אתה כבר לא תחזור לשם.

שאלו: למה אתה רומז?

חזי: אני לא רומז אני אומר, אתה כבר נתת להם את הכל.

שאלו: סתום את הפה שלך.

חזי: חבל שאתה לא סתמת את הפה שלך.

שאלו: אני עשיתי את מה שעשיתי בשביל לחזור הביתה. אני לא באתי לפה למות פה עם חארות כמוך.

חזי: לפחות לא מכרתי את המדינה שלי בשביל תחבושת.

שאלו: סתום את הפה!

יונתן: סתמו שניכם!

חזי: אף אחד פה שלא יחלק לי הוראות, אף אחד!

(איתמר נזרק חזרה לחדר מסומם ובמצב קשה.)

יונתן: איתמר!

חזי: ...מה הם עשו לו?

יונתן: איתמר, איתמר!

איתמר: ראיתי את הדרקון. הוא ענק... אבל אני יכול לנצח אותו.

יונתן: הוא הוזה.

חזי: הוא מסטול לגמרי...

שאל: מה הם נתנו לו?

חזי: הם מסממים אותו... הם יסממו את כולנו! (מזדעזע, לא יכול לשאת יותר, חווה התמוטטות עצבים, צועק על הדלת) חסן!!! אני אהרוג אותך!!! תביא גם את עזיז את שניכם אני אחסל.

שאל: חזי! תפסיק! בבקשה! אני מתחנן! בבקשה!

חזי: לא נצא מפה בחיים. בחיים לא נצא מפה. אני רוצה הביתה אני רוצה הביתה. לאף אחד לא אכפת מאתנו. שכחו אותנו. אנחנו נמות פה. אני רוצה הביתה.

(חזי מתפרק לגמרי, שאל מנסה לנחם אותו)

שאל: חסרה לך מוליכות.

חזי: מה?

שאל: עשיתי פעם קורס קשר. אתה צריך חומר יותר חלק שהמגע יהיה יותר רציף. משהו כמו נייר כסף.

חזי: מאיפה אני אביא עכשיו נייר כסף?

שאל: מהבפלות.

חזי: הבפלות?

שאל: הכיסוי של הבפלות ששלחו לנו. יש לי בחבילה בפלות לך תביא.

(שאל וחזי עובדים על הרדיו)

יונתן: איתמר... אתה... אתה חייב לתת להם משהו... איתמר... אתה עלול למות פה...

איתמר: אני לא רוצה למות... אני רוצה לעוף! לנצח את הדרקון. גם לי יש כנפיים! אבל לא כמו של הדרקון. כנפיים כמו של ציפור! שאי אפשר לפגוע בה... יש לי כנפיים... כמו... כמו של המטוס החדש... שנקבל... כשנחזור הביתה.

יונתן: כנפיים..? איזה כנפיים יש למטוס החדש?

איתמר: ששש... כנפונים... כנפיים קטנות על הכנפיים... שאפשר להתחמק משני טילים ברצף...

יונתן: (צוחק)... זה חכם. איתמר... כנפונים... ככה לא נאבד מהירות. זה רעיון ענק.

איתמר: זה היה רעיון שלך... דרור.

יונתן: דרור?

איתמר: (ליונתן) דרור, אני רוצה שתטוס עם יונתן. זאת הגיחה המבצעית הראשונה שלו. תעזור לו. תשמור עליו, בסדר? (אין תשובה)... דרור? (פאזזה, מתחיל לבכות) אני מצטער, דרור... לא התכוונתי שתיפגע... אני מתגעגע אליך. היית צריך לטוס איתי. היינו צריכים לשמור אחד על השני...

(חזי ושאל משחקים ברדיו, מנסים למצוא את קול ישראל. אנחנו שומעים מעברים בין רעש לבן, דיבורים בערבית, מוזיקה מצרית, נאומים וכדומה. לפתע נשמע שבריר של שיר ישראלי)

רדיו: אם כיסה ענן גבוה, את השמש הטובה... (ואז רעש לבן)

(כל השבויים מרימים את הראש ומסתכלים על הרדיו בהלם)

חזי: הקליטה... הקליטה חלשה. צריך להגביה אותו.

(שאל וחזי מנסים להרים את הרדיו לגובה כמה שהם יכולים)

רדיו: על יונה קטנה עיקשת (רעש לבן) החותרת אל החוף

(הם מרימים אחד את השני ויוצרים מגדל אנושי, ואז כשהם בשיא הגובה הקליטה חוזרת פול ווליום, והם מאושרים, שרים ורוקדים בקול.)

רדיו: "קו קו קו היא תבוא

קו קו קו היא תבוא

עם עלה של זית, היא תבוא"

(נכנס חסן, בא לקחת את איתמר לחקירה. שאל מכבה מיד את הרדיו.)

יונתן: רגע!... חסן, אני מבקש לדבר עם עזיז. קח אותי במקומו. עזיז צריך אותי. (מבחין בעזיז שנכנס למרפסת) אתה כבר לא צריך את איתמר. אני יודע מה אתה מחפש. קח אותי!

(עזיז מהמרפסת)

עזיז: האטו.

(יונתן יוצא עם חסן לחקירה.)

(חזי ושאל מטפלים באיתמר. לילה, יונתן חוזר מהחקירה. הוא בודק מה שלום איתמר וחוזר להתיישב על המיטה. חזי מוציא מהחבילות טליתות וכיפות ומחלק להם, כולם קמים לאט ומתחילים לשיר אבינו מלכנו, איתמר קם אחרון)

"אבינו מלכנו, חננו ועננו
אבינו מלכנו, חננו ועננו כי אין בנו מעשים
עשה עמנו צדקה וחסד
עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו
עשה עמנו צדקה וחסד
עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו"

מערכה שלישית

יום כיפור

(למחרת בבוקר – יום כיפור 1973 .)

חזי: גמר חתימה טובה. שנה הבאה בבית. חבר'ה, בארבע תפילת מנחה,
בחמש נעילה. שלא תיעלמו לי פה, כן?

(להק מטוסי מיג חוצה את השמיים)

איתמר: מה קורה שם בחוץ?

שאל: גם להם יש חג היום.

חזי: כן, חסן אמר לי שעכשיו רמדאן.

יונתן: רמדאן ויום כיפור באותו זמן?

חזי: כן. לפעמים זה יוצא באותו יום.

שאל: אז בוא נקרא לחסן, נצום ביחד.

(להק מיגים נוסף חוצה את השמיים)

חזי: אולי יש להם מטס לכבוד הרמדאן?

איתמר: זה רעש של מטוסים שיוצאים לגיחה מבצעית.

שאל: אולי זה רק תרגיל?

איתמר: יותר מידי מיגים באוויר בשביל תרגיל.

יונתן: הם טסים לצפון מזרח.

שאל: לכיוון ישראל.

איתמר: תדליק את הרדיו.

חזי: אפ אפ אפ...כיפור היום.

יונתן: רק לשמוע שהכל בסדר.

איתמר: כדאי לשמוע מה קורה.

יונתן: רק נדליק שניה לראות שהכל בסדר ואז נכבה.

חזי: תעשו מה שאתם רוצים, אני לא שומע לא רואה.

(מדליקים את הרדיו, על קול קהיר)

רדיו קול קהיר: עצתנו היתה לכם תמיד שתעזבו את הגיהנום הציוני, עצתנו היתה לכם תמיד שתעזבו את הבסיס האימבריאליסטי ישראל. רבבות מכם קיבלו את עצתנו וירדו את ישראל, ועתה עליכם ללכת בעקבותיהם.

איתמר: תעביר לקול ישראל.

(מעביר, נשמע רעש לבן)

שאלו: אין שידור.

חזי: ברור שאין שידור ביום כיפור.

יונתן: אז הכל בסדר.

איתמר: תחזיר שניה לקול קהיר.

חזי: חברה זה לא נעים לי.

איתמר: שניה אחת חזי.

(שאלו מחזיר את התדר)

רדיו קול קהיר: תושבי ישראל, מטוסינו מפגיזים ברגעים אלה את עריכם. קרבות עזים מתנהלים כעת בכל החזיתות. בדרום, ובמזרח, ובצפון, כוחותיו של משה דיין נסוגים בבהלה תחת לחץ כוחות המחץ הערביים.

איתמר: זה נשמע כמו מלחמה.

יונתן: מלחמה באמצע יום כיפור?

שאלו: אל תאמין לאף מילה.

רדיו: הערביים מתקדמים בכל החזיתות

שאלו: חזיתות של אמא שלו.

איתמר: תעביר רגע עוד פעם לקול ישראל.

רדיו: כאן שידורי ישראל מירושלים, ברשת א' וב'. שלום רב, וגמר חתימה טובה. השעה שלוש.

(כולם מופתעים מהשידור באמצע יום כיפור, מתגודדים סביב הרדיו)

רדיו: דובר צה"ל מוסר כי סמוך לשעה שתיים פתחו הכוחות המצריים והסוריים בהתקפה בסיני וברמת הגולן. כוחותינו פועלים נגד התוקפים.

בשל פעולות מטוסים סוריים בגזרת רמת הגולן, נשמעות צפירות בכל רחבי הארץ שהן עולות ויורדות. אלה הן צפירות אמת. (פאזזה) בישיבה שלא מן המיניין של הממשלה מסר – (אזעקה) סיר בשר. סיר בשר.

איתמר: סיסמאות גיוס...

(פייד לתוך קריין והקלטות מהשטח).
קריינות: "אש ניתכה מנחירי הדרקון. העצים שליד החופים זהרו בדם ועופרת.
וקינות ויללות נשמעו באותם מקומות, שרק לפני זמן קצר הושר בהם על
השמחה העתידה לבוא."

(חזי שר תפילת נעילה)

חזי: "אל נורא עלילה, המצא לנו מחילה, בשעת הנעילה"

(חושך, אור – נכנסים עזיז וחסן).

עזיז: אהלן חבר'ה. מקווה שהיה לכם צום קל. שמעתם חדשות? הבוקר תקפה
יחידת הקומנדו של הבן שלי את מוצב מילאנו על גדות התעלה. הדגלים
הלבנים שהניפו החברים שלכם, הסתירו לנו את האופק. התפרקות מוחלטת
של מדינת הציונים. תבוסה צורבת. זהו, ניגמר!

איתמר: מה ניגמר?

עזיז: החלום הציוני שלכם ניגמר.

יונתן: אתה נשמע כמו הבחור הזה מהרדיו.

עזיז: אני מכיר אותו, הוא באמת אוהב להגזים... אבל אני מביא לך ידיעות ישר
משדה הקרב. הצבא שלכם התרסק, קו בר לב כולו נפל בידינו, הטנקים שלנו
דוהרים עכשיו בכל סיני והם לא יעצרו עד שיגיעו לתל אביב. (פאזזה) אתם לא
מאמינים לי? תסתכלו מעבר לחלון, תטפסו לשם, אני מרשה לכם.

חזי: (מטפס, מביט מעבר לסורגים). יואו... מה זה? חיילים ישראלים... עשרות!

עזיז: מאות! שבויים. חיילים ישראלים. לוחמים, טנקיסטים, מג"דים... טייסי
פאנטום. כנראה שעוד לא הספיקו להתקין להם את הכנפונים החדשים שלך,
איתמר.

איתמר:...מה?

עזיז: כנפונים? כנפיים קטנות על הכנפיים של הפאנטום, כדי שיוכל להתחמק
גם מהטיל השני.

איתמר: מי סיפר לך על זה?

(עזיז שותק)

איתמר: מי סיפר לך?! (פאזזה)... היחיד שידע על זה היה... דרור... אח שלי...

הוא אצלכם? תענה לי! הוא עדיין חי?

(איתמר מסתער לכיוון עזיז, חסן חוסם אותו ויונתן מנסה למשוך אותו אחורה)

יונתן: לא.

איתמר: אתה התעלפת כשנטשתם את המטוס. אולי בזמן שצנחתם הם תפסו אותו חי!

יונתן: ראיתי אותו מתרסק ביחד עם המטוס. הוא נהרג.

איתמר: (פאזזה) למה לא סיפרת לי?

יונתן: נלחמנו מול שני מיגים. אחרי שהפלנו את המיג הראשון המיג השני התחיל לברוח. התחלתי לרדוף אחריו ודרור צעק לי "יונתן אתה מסכן אותנו! יונתן! בוא נצא מכאן! בוא נחזור!" אבל אני רק רציתי להפיל עוד מיג. התעלמתי מהאזהרות שלו.

איתמר: הוא היה שם בשביל לשמור עליך...

יונתן: הוא נהרג בגללי.

איתמר: (פאזזה, מבין שדרור מת) אז מי סיפר להם על הכנפונים?

יונתן: הכנפונים לא חשובים.

איתמר: אין לך מושג על מה אתה מדבר.

יונתן: רציתי שהם יפסיקו לענות אותך.

איתמר: טיפש...

יונתן: רציתי שתחזור הביתה, לאשתך, לילדים שלך...

איתמר: טיפש...

יונתן: רציתי שתחיה.

איתמר: שיקרת לי.

יונתן: בזכותי הם הפסיקו לחקור אותך.

עזיז: (לחסן) חודו.

(חסן מתחיל להוציא את איתמר)

איתמר: הם לא יפסיקו. הם לא יכולים להפסיק.

יונתן: אבל הבטחת לי.. (מסתכל על עזיז) נתת לי את המילה שלך!

עזיז: אני מצטער, יונתן. זה יותר גדול משנינו.

(יוצאים חסן, עזיז ואיתמר)

(פלשבק מתוך הפתיחה, הפעם ללא רעשי הרקע ונשמע הדיאלוג במלואו)

יונתן: שלילי. יש שם עוד אחד! הוא בורח.

דרור: עזוב אותו יונתן. חזור לכינוס.

יונתן: אני חייב להוריד אותו.

דרור: יונתן! חזור לכינוס! אמרתי לך לחזור! זה מסוכן!

יונתן: יש נעילה

דרור: (מתחילים צפופים) אנחנו על המכ"ם שלהם! זאת מלכודת! שבור שמאלה! נתק מגע!

יונתן: שובר!

דרור: טיל נמוך בשעה 2!

קריינות: "חץ שחור שירך דרכו מן המיתר הישר אל בטנו של הדרקון. פנימה הכה ונעלם. כה עזה היתה פגיעתו. בצווחה מחרישת אוזן, גודעת עצים ומפוררת אבנים, התעוות הדרקון והזדקר למרום, התהפך והתרסק למטה כגל חורבות."

(צלילי רדיו המבשרים על תחילת משא ומתן)

שאל: יונתן! התחיל משא ומתן לחילופי שבויים! יש משא ומתן! (יונתן לא מגיב)

ג'ון ועזיז

(עזיז נכנס לקומה השניה, נעמד חפוי ראש, ואבל. אחריו נכנס חסן)

ג'ון: קפטן עזיז, אני מבקש למסור לך בשמי בשם הנשיא ובשם כל העם האמריקאי, את תנחומינו, על נפילת הבן שלך. לצערנו ...

עזיז: אלה החיים, וצריך לדעת להתמודד איתם.

ג'ון: קפטן, מסרתי לרמטכ"ל שלכם את רשימת כל 8,372 השבויים המצרים שבידי ישראל, חשוב לנו מאד לקבל את הרשימה המעודכנת של כל 242 השבויים הישראלים שאצלך בכלא.

עזיז: הרשימה שהעברתי לכם מעודכנת.

ג'ון: סגן אלוף איתמר סדן לא מופיע ברשימה.

עזיז: אלה החיים, וצריך לדעת להתמודד איתם.

(מעבר)

(נכנס חסן לקומונה, מחלק להם את החבילות עם החפצים האישיים והמדים שלהם שנלקחו מהם כשהם נפלו בשבי, וגם את החבילה של איתמר)

חסן: דובו רדכו!

חזי: אה?

שאול: מה הוא אומר?

חזי: הוא רוצה שנארוז את החפצים.

שאול: למה?

חסן: בוקרה איפרג.

חזי: וואלה?

שאול: מה הוא אומר?

חסן: וואלה יא חזי.

חזי: הוא אומר שאנחנו משתחררים.

שאול: וואלה?

חסן: וואלה.

חזי: אנחנו משתחררים! אנחנו משתחררים!

שאלו: לא מאמין!

חזי: אנחנו משתחררים!

יונתן: חסן! איפה איתמר?

חסן: (מתחמק) בערפיש.

יונתן: אנחנו לא הולכים מפה בלי איתמר!

חסן: דול חגאטו. (משאיר את הקופסא, יוצא)

יונתן: הסרבל טיסה שלו, ומחברת. זה הפרק האחרון של ההוביט... הוא תרגם אותו.

(שינוי תאורה, דמותו של איתמר מופיעה מאחור. יונתן צולל לתוך הסיפור וחווה את הדיאלוג מתוך הספר כפרידה מאיתמר)

יונתן: (מקריא) בתום הקרב, שכב לו טורין מלך הגמדים, פצוע במקומות רבים. הוא הסתכל מעלה אל בילבו, אשר בא לצדו.

איתמר: (בחיוך עצוב) להתראות, בילבו. מקווה אני להיפרד ממך בידידות. לוקח אני בחזרה את כל דבריי הקשים.

יונתן: (מלא צער) "דרך צלחה. הרפתקה מרה היא זו, אם הייתה צריכה להסתיים כך. ושום הר של זהב או בית חם לא יוכלו לכפר על כך.

איתמר: "תמים אתה, בילבו.

ניסית לקנות שלווה ושלום.

אבל יש בך יותר מן הטוב מאשר אתה יודע, הוביט עדין.

מעט אומץ לב, מעט חכמה.

אם רבים יותר מאיתנו היו מעריכים אחוות רעים,

יותר מאשר כוח ועוצמה

יכול היה העולם להיות שמח יותר.

אבל עולם עצוב, או שמח,

חייב אני לעזוב אותו.

הייה שלום." (יוצא)

(יונתן מתפרק, חזי ושאלו מנסים לתמוך בו אך הוא מסרב להתנחם הוא נותר לשכב. חזי ושאלו אורזים את החפצים.)

תמונת סיום

(הדלת נפתחת עזיז נכנס, הדלת ממולו ניפתחת וניכנס חסן)

עזיז: האוטובוס בחוץ יקח אתכם לשדה התעופה, שם תעלו על מטוס של הצלב האדום, שיקח אתכם לתל אביב. (ליונתן) יונתן. נתתי לך את המילה שלי. דחלו יא חסן.

(מן הדלת השנייה ניכנס חסן מכניס את איתמר.)

שאל: איתמר...

חזי: איתמר!

יונתן: אתה בחיים...

איתמר: (ליונתן) כולנו חיים. (מקים את יונתן והם מתחבקים. לעזיז-) תודה קפטן. (לוחצים ידיים)

(עזיז פונה לצאת)

איתמר: שלום.

עזיז: שלום.

(יוצא)

איתמר: הולכים הביתה?

כולם: יאללה!

(מתחבקים, כל אחד לוקח את החבילה שלו וצועדים לכיוון הקהל. נשמעת קריינות-)

קריינות: דרכים הולכות לנצח הלאה
בצל ענן, לאור חמה,
אך רגל הנווד תכמה
לשוב לבטח אל ביתה

עיניים שאש וחרב ראו
בתקוות אנוש אשר התמידה
לבסוף אל ביתם חזרו
אל עצים וגבעות שידעו מיני אז.

(סוף)